

HET RECHT EEN MENS TE ZIJN - Joseph Wresinski, 1980

Als we over mensenrechten spreken, vergeten we vaak dat de strijd voor mensenrechten, een strijd is voor het recht een mens te zijn.

Wat is 'mens-zijn'?

Een mens is iedereen die erkend wordt als een persoon die grote daden kan stellen in zijn leven. *En wat zijn die grote daden dan?*

Dat zijn kunnen nadenken, kunnen geloven in iets, kunnen liefhebben, kunnen mediteren. Men is slechts mens als men tot dat alles in staat is.

Wat is nog 'mens-zijn'?

Echt mens is diegene die zijn eigen mening kan vormen, zonder zich af te sluiten van de anderen. Hij kan openstaan voor de wereld, zijn eigen idee te vormen over God, over de betekenis van de schoonheid, over wat echt en wat goed is, over de mens zelf, over de zin van het leven of de dood, over het hiernamaals... Hij die zich echt een mening kan vormen over deze belangrijke thema's van het bestaan ... dat is pas een mens!

Als men het zo bekijkt, kan een mens samengevat worden in dit filosofisch axioma:

Ik denk na en heb een mening, dus ben ik mens!

Ik weet wat liefde is, dus ben ik mens!

Ik mediteer, dus ben ik mens!

Ik geloof, dus ben ik mens!

Het drama van mensen aan de rand van de maatschappij, is juist dat ze tot dit alles niet in staat zijn! *En waarom niet?* Omdat zij in een situatie zitten die hen niet toelaat na te denken over essentiële facetten van het leven.

Een ware mens heeft een geordende geest, is in staat zijn gedachtegang tot het uiterste te volgen. Bijgevolg kan hij ook in zich opnemen alles wat hij gehoord, geleerd, gezien, geobserveerd heeft. Hij neemt dat alles in zich op, niet alleen als losse objecten, maar eerder als een aanzet tot reflectie en om zich ermee te identificeren. Hij kan dat alles in een context plaatsen en eraan een betekenis geven, in één woord: hij kan dat alles plaatsen in het universum. Hij is slechts mens in zover hij een geest heeft die hem leidt naar het universele! (...)

Een mens is diegene kan antwoorden op drie essentiële vragen:

De eerste is: Wie ben je? – Ik ben een mens!

De tweede is: Waar woon je? – Ik woon op deze wereld! Ik ben een aardbewoner!
Ik ben van hier!

Ten slotte de derde: Wat voer je hier uit? – Ik help deze wereld opbouwen!

Iemand die niet bewust meehelpt aan de wereld, is een parasiet, een nutteloos wezen! De Vierde Wereld beseft dat goed en is juist daarom, diep in zijn binnenste, zo jaloers op ons! Dat maakt het voor ons net zo moeilijk de Vierde Wereld te ontmoeten. Deze mensen aan de rand van de maatschappij zijn jaloers op ons omdat wij kunnen antwoorden op de drie vragen: 'Wie ben je? Waar woon je? Wat doe je?'. Zij weten dat en dat doet hen pijn!

Uit : Gedachten van Joseph Wresinski aan de medestanders, 9 November 1980.

Tekst gekozen als inleiding van 'Joseph Wresinski-kring: Armoede en maatschappij in Brussel', op 15 februari 2007 met als thema 'Erkenning van de meest vergeten mensen, sleutel tot iedere actie voor een rechtvaardige maatschappij'. Met de medewerking van Jean-Marc Ferry, professor aan de Université Libre de Bruxelles.

Vertaling: Jacques Vanderstappen, 2016

© ATD Vierde Wereld. www.joseph-wresinski.org

Foto: Noodwoning Noisy-le-Grand (F), jaren '60

